

Uniwersytet
Jana Długosza
w Częstochowie

COLOURS

COLlaborative innOvative sUstainable
Regional univerSities

SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ UCZELNI

RAPORT WDRAŻANIA W ROKU AKADEMICKIM 2024/2025 ORAZ 2025/2026

Częstochowa 2026

Słowo wstępne

Społeczna Odpowiedzialność Uczelni jest integralną częścią misji Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie oraz ważnym elementem jego codziennego funkcjonowania. UJD, jako wspólnota akademicka, nie tylko kształci i prowadzi badania naukowe, ale również aktywnie odpowiada na wyzwania współczesnego świata, podejmując działania na rzecz zrównoważonego rozwoju, równości, dostępności, różnorodności, solidarności społecznej oraz budowania trwałych relacji z otoczeniem.

Z dumą przedstawiamy kolejny raport z realizacji Społecznej Odpowiedzialności Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie, obejmujący rok akademicki 2024/2025 oraz 2025/2026. Publikacja stanowi kontynuację działań i wartości, które Uniwersytet rozwija od momentu podpisania Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, a zarazem jest świadectwem konsekwentnego umacniania społecznego wymiaru działalności UJD.

Ostatnie lata przyniosły dynamiczne zmiany społeczne, technologiczne, środowiskowe i kulturowe, które stawiają przed uczelniami nowe wyzwania. Uniwersytet Jana Długosza świadomie podejmuje te wyzwania, wykorzystując potencjał nauki, edukacji i współpracy społecznej. Społeczna odpowiedzialność UJD nie jest jedynie deklaracją – znajduje odzwierciedlenie w konkretnych działaniach podejmowanych w obszarze kształcenia, badań naukowych, zarządzania uczelnią, relacji pracowniczych i studenckich, działań na rzecz równości i dostępności, ochrony środowiska oraz współpracy ze środowiskiem lokalnym i regionalnym.

Raport pokazuje różnorodność tych działań i inicjatyw, realizowanych przez władze Uniwersytetu, pracowników, studentów, doktorantów, wydziały, jednostki organizacyjne oraz administrację UJD. To właśnie zaangażowanie całej wspólnoty akademickiej sprawia, że idea społecznej odpowiedzialności może być przekładana na konkretne rozwiązania i dobre praktyki.

Wierzimy, że przedstawione w raporcie przykłady będą źródłem inspiracji do dalszego działania, współpracy i poszukiwania nowych odpowiedzi na wyzwania stojące przed współczesną uczelnią. Odpowiedzialny Uniwersytet to bowiem nie tylko miejsce zdobywania wiedzy i prowadzenia badań, lecz także przestrzeń dialogu, współpracy i budowania przyszłości z myślą o dobru wspólnym.

Zapraszamy do lektury Raportu Społecznej Odpowiedzialności Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie za lata 2024/2025 i 2025/2026 oraz do wspólnego tworzenia Uniwersytetu, który swoją wiedzą, działaniem i zaangażowaniem odpowiada na potrzeby współczesnego społeczeństwa.

Zapraszamy do lektury!

**SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ UCZELNI
W STRATEGII UNIWERSYTETU
JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE**

Społeczna Odpowiedzialność Uczelni stanowi jeden z istotnych wymiarów działalności Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie i znajduje swoje bezpośrednie odzwierciedlenie w dokumentach strategicznych Uczelni. Jej znaczenie wynika zarówno z misji Uniwersytetu, jak i z przyjętych kierunków jego rozwoju, obejmujących działalność naukową i badawczą, kształcenie, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, umiędzynarodowienie oraz profesjonalne zarządzanie. Aktualna Strategia Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie na lata 2023–2028 została przyjęta w ramach zmian wprowadzonych Uchwałą Nr 20.2025 Senatu Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie z dnia 26 marca 2025 r., zmieniającą Uchwałą Nr 149.2022 z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia strategii Uczelni. W założeniach Strategii wskazano, że jej podstawowym zadaniem jest realizacja misji Uczelni oraz wyznaczanie kierunków jej działania i rozwoju. Jako zasadniczy cel strategiczny przyjęto utrzymanie statusu i rozwój uczelni akademickiej ukierunkowanej na naukę i wiedzę, przy jednoczesnym podnoszeniu poziomu kształcenia i badań naukowych, umacnianiu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, internacjonalizacji oraz optymalizacji sposobu zarządzania Uczelnią. Strategia podkreśla przy tym znaczenie tzw. trzeciej misji uczelni, związanej z działaniami na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego. Szczególne znaczenie dla społecznej odpowiedzialności ma fakt, że została ona bezpośrednio wskazana jako jeden z czterech wzajemnie powiązanych obszarów celów strategicznych UJD. Strategia wyróżnia bowiem: cele strategiczne w zakresie nauki, badań, wdrożeń i komercjalizacji; cele w zakresie kształcenia; cele w obszarze relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym, społecznej odpowiedzialności uczelni i umiędzynarodowienia; a także cele dotyczące profesjonalnego zarządzania Uczelnią.

SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ JAKO WYODRĘBNIONY CEL STRATEGICZNY

Bezpośrednim wyrazem strategicznego znaczenia SOU jest Cel strategiczny III.3 – „Wzmocnienie działań w zakresie społecznej odpowiedzialności Uczelni”. Strategia przewiduje w tym obszarze trzy cele operacyjne:

- III.3.1 – określenie sposobów i metod wzmocnienia działań w zakresie społecznej odpowiedzialności Uczelni, w tym w zakresie działalności proekologicznej;
- III.3.2 – wdrażanie działań mających na celu wzmocnienie aktywności w zakresie społecznej odpowiedzialności Uczelni, w tym w obszarze działalności proekologicznej;
- III.3.3 – promowanie wizerunku Uniwersytetu jako jednostki realizującej ideę społecznej odpowiedzialności Uczelni.

Takie ujęcie wskazuje, że społeczna odpowiedzialność UJD nie została potraktowana wyłącznie jako zbiór pojedynczych inicjatyw czy działań o charakterze społecznym. Została ona włączona do systemu zarządzania strategicznego Uczelnią, z określonym celem strategicznym i przypisanymi mu celami operacyjnymi. To przejście od deklarowania wartości społecznej odpowiedzialności do jej systemowego planowania, wdrażania i upowszechniania.

Jednocześnie społeczna odpowiedzialność Uczelni jest obecna również w innych obszarach Strategii. Jej realizację wspierają m.in. działania ukierunkowane na umacnianie relacji UJD z przedsiębiorstwami, administracją państwową i samorządową, organizacjami społecznymi oraz stowarzyszeniami naukowymi i zawodowymi. Strategia zakłada również wzmocnianie pozycji Uczelni jako regionalnego ośrodka eksperckiego w zakresie nauki i wiedzy oraz polityki społecznej i edukacyjnej. Istotne jest również to, że Strategia przewiduje mechanizmy monitorowania realizacji celów – dla poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych określone są m.in. terminy realizacji, jednostki odpowiedzialne, jednostki monitorujące i nadzorujące, wskaźniki realizacji oraz forma sprawozdania. W realizację misji i strategii zaangażowane jest całe środowisko akademickie Uczelni. Raport społecznej odpowiedzialności UJD za lata 2024/2025 i 2025/2026 należy postrzegać jako narzędzie dokumentowania i upowszechniania realizacji celów strategicznych Uniwersytetu w obszarze SOU, a zarazem jako kolejny etap wdrażania zobowiązań wynikających z podpisanej przez UJD Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni.

ODPOWIEDZIALNIE DLA PRZYSZŁOŚCI – ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ W DZIAŁANIACH UJD

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie realizuje ideę zrównoważonego rozwoju jako integralny element swojej misji – w badaniach naukowych, kształceniu, działalności dla społeczeństwa oraz w codziennym funkcjonowaniu Uczelni. Wierzymy, że uniwersytet to nie tylko centrum wiedzy, ale także odpowiedzialny partner w budowaniu lepszej, bardziej sprawiedliwej i przyjaznej środowisku przyszłości. Nasze działania są zgodne z Agendą 2030 i 17 Celami Zrównoważonego Rozwoju ONZ. Poprzez edukację, badania, innowacje i współpracę z otoczeniem społecznym przyczyniamy się do rozwiązywania współczesnych wyzwań – od zmian klimatu i ochrony środowiska, przez zdrowie i jakość życia, po równość, dostępność i rozwój społeczności lokalnych.

17 CELÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Cele Zrównoważonego Rozwoju w działalności dydaktycznej UJD

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie realizuje idee Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) Agendy 2030 poprzez działalność dydaktyczną, której istotnym elementem jest kształtowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów w odniesieniu do współczesnych wyzwań społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Jednym ze sposobów realizacji tego zadania jest włączanie tematyki związanej ze zrównoważonym rozwojem do programów kształcenia oraz treści realizowanych w ramach poszczególnych przedmiotów. Problematyka Celów Zrównoważonego Rozwoju jest obecna w ofercie dydaktycznej UJD zarówno poprzez przedmioty bezpośrednio odnoszące się do koncepcji zrównoważonego rozwoju, jak i zajęcia podejmujące zagadnienia pozostające z nią w ścisłym związku. Obejmują one m.in. kwestie ochrony środowiska i klimatu, odpowiedzialnej gospodarki, zdrowia i jakości życia, edukacji, równości i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, praw człowieka, dostępności oraz budowania odpowiedzialnych i aktywnych społeczności. Tym samym proces kształcenia w UJD stanowi ważną przestrzeń upowszechniania wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju oraz przygotowywania studentów do świadomego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym i obywatelskim. Realizacja tych treści wpisuje się w społeczną odpowiedzialność Uniwersytetu i pozostaje spójna z jego Strategią na lata 2023–2028, w której wprost wskazano „Wzmocnienie działań w zakresie społecznej odpowiedzialności Uczelni” jako cel strategiczny III.3. Strategia zakłada m.in. wzmacnianie działań w obszarze społecznej odpowiedzialności, w tym działalności proekologicznej, oraz promowanie Uniwersytetu jako jednostki realizującej ideę społecznej odpowiedzialności.

Włączenie perspektywy Celów Zrównoważonego Rozwoju do procesu kształcenia pozwala zatem łączyć realizację misji dydaktycznej Uniwersytetu z jego odpowiedzialnością wobec społeczeństwa i środowiska. Poniższe zestawienie prezentuje przykłady kierunków studiów i przedmiotów, w ramach których podejmowana jest problematyka odpowiadająca poszczególnym Celom Zrównoważonego Rozwoju.

Tabela. Przykłady realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju w działalności dydaktycznej UJD

Cel Zrównoważonego Rozwoju	
Koniec z ubóstwem	Pedagogika – Pedagogika społeczna; Praca socjalna; przedmioty dotyczące pomocy społecznej
Zero głodu	Żywnienie człowieka i dietetyka – Żywnienie człowieka i dietetyka, Podstawy żywienia człowieka, Edukacja żywieniowa
Dobre zdrowie i jakość życia	Psychologia – Psychoprofilaktyka i psychologia zdrowia; Collegium Medicum – Socjologia zdrowia i ciała, Podstawy ekologii, Podstawy żywienia człowieka; Żywnienie człowieka i dietetyka – Edukacja żywieniowa
Dobra jakość edukacji	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna – Edukacja włączająca, Specjalne potrzeby rozwojowe i edukacyjne; Pedagogika – Pedagogika społeczna, Projektowanie uniwersalne
Równość płci	Pedagogika – Gender Studies, Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna – Uczeń trans płciowy w systemie oświaty
Czysta woda i warunki sanitarne	Administracja – Administracja ochrony środowiska; przedmioty związane z ochroną środowiska
Czysta i dostępna energia	Brak wystarczająco mocnego, zweryfikowanego przykładu przedmiotu w przeanalizowanym materiale
Wzrost gospodarczy i godna praca	Ekonomia – Zrównoważony rozwój w biznesie, Przedsiębiorstwo ekologiczne; Projektowanie uniwersalne – zagadnienia dostępności środowiska pracy
Innowacyjność, przemysł i infrastruktura	Ekonomia – Zrównoważony rozwój w biznesie; Projektowanie uniwersalne; treści dotyczące innowacji i wdrażania rozwiązań
Mniej nierówności	Edukacja włączająca; Projektowanie uniwersalne; Pedagogika społeczna; Prawa człowieka i ich ochrona; Ochrona praw dziecka
Zrównoważone miasta i społeczności	Pedagogika społeczna; Projektowanie uniwersalne; Administracja – Administracja ochrony środowiska
Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja	Ekonomia – Zrównoważony rozwój w biznesie, Przedsiębiorstwo ekologiczne, Elementy bioekonomii i biogospodarki, Instytucjonalne uwarunkowania biogospodarki
Działania w dziedzinie klimatu	Administracja – Administracja ochrony środowiska; Zagrożenia cywilizacyjne i rozwój zrównoważony
Życie na lądzie	Collegium Medicum – Podstawy ekologii; Administracja – Administracja ochrony środowiska

Transformacja infrastruktury UJD zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie konsekwentnie rozwija i modernizuje swoją infrastrukturę, uwzględniając zasady zrównoważonego rozwoju, dostępności oraz odpowiedzialnego gospodarowania zasobami. Działania te obejmują zarówno poprawę efektywności energetycznej istniejących budynków, jak i modernizację infrastruktury dydaktycznej i badawczej, likwidowanie barier architektonicznych, zwiększanie bezpieczeństwa użytkowników oraz rozwój infrastruktury cyfrowej. Istotnym elementem transformacji infrastrukturalnej UJD są działania na rzecz ograniczania zużycia energii i poprawy charakterystyki energetycznej budynków. Uniwersytet od wielu lat prowadzi termomodernizacje obiektów dydaktycznych i akademickich, obejmujące m.in. docieplenie ścian i dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz modernizację systemów grzewczych. Zastosowane rozwiązania pozwoliły w przypadku realizowanych wcześniej inwestycji ograniczyć zużycie energii cieplnej o około 15%. Kontynuacją tego kierunku działań była m.in. termorenowacja budynku przy al. Armii Krajowej 36A, której celem była poprawa charakterystyki energetycznej obiektu oraz dostosowanie jego parametrów do obowiązujących standardów.

Równolegle UJD rozwija infrastrukturę dostępną dla osób ze szczególnymi potrzebami. W ostatnim okresie wykonano m.in. podjazd oraz dostosowaną toaletę w budynku przy ul. Dąbrowskiego 14 oraz zainstalowano podnośnik dla osób z niepełnosprawnościami w budynku przy al. Armii Krajowej 13/15. W 2024 r. powołany został Uczelniany Zespół ds. Dostępności, odpowiedzialny m.in. za monitorowanie i wspieranie dostosowania infrastruktury Uczelni oraz likwidację barier architektonicznych.

W latach 2025–2026 ważnym elementem modernizacji infrastruktury była również poprawa bezpieczeństwa budynków. Prace przy ul. Waszyngtona 4/8 obejmowały m.in. instalację systemu sygnalizacji pożaru, wydzielenie klatek schodowych, systemy oddymiania oraz modernizację schodów i barierek. Zastosowane rozwiązania uwzględniały potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami, m.in. poprzez zastosowanie kontrastowych elementów i ciągłości pochwytów. Transformacja infrastrukturalna UJD obejmuje także rozwój nowoczesnej bazy dydaktycznej i badawczej. Przykładem jest projekt modernizacji i doposażenia obiektu przy al. Armii Krajowej 13/15, na który w 2025 r. Uniwersytet otrzymał pozytywną ocenę wniosku o wsparcie w wysokości 24,5 mln zł w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Projekt obejmuje utworzenie Wieloprofilowego Centrum Symulacji Medycznych oraz rozwój infrastruktury służącej kształceniu studentów kierunków medycznych.

Uzupełnieniem zmian infrastrukturalnych są działania na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji. UJD rozwija infrastrukturę informatyczną, e-learning, e-archiwizację oraz cyfrowe systemy obsługi społeczności akademickiej, a równocześnie prowadzi działania edukacyjne i organizacyjne w ramach inicjatywy „Uniwersytet dla Ziemi”, dotyczące m.in. oszczędzania energii, ograniczania zużycia papieru i segregowania odpadów.

Transformacja infrastruktury UJD ma zatem charakter wielowymiarowy – łączy troskę o środowisko i racjonalne gospodarowanie energią z dostępnością, bezpieczeństwem, cyfryzacją oraz tworzeniem nowoczesnych warunków kształcenia i prowadzenia badań. Działania te stanowią praktyczny wymiar społecznej odpowiedzialności Uczelni i wpisują się w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Ważnym elementem działań UJD na rzecz zrównoważonego rozwoju jest rozwijanie kompetencji kadry akademickiej w zakresie zielonej transformacji, nowoczesnych metod dydaktycznych oraz projektowania uniwersalnego. W latach 2024–2026 UJD realizuje projekt „Uniwersyteckie laboratoria wiedzy i doświadczeń. Rozwój kwalifikacji i kompetencji kadry realizującej dydaktykę w UJD”, którego celem jest podnoszenie kompetencji kadry dydaktycznej i doktorantów, m.in. w zakresie dydaktyki, kompetencji cyfrowych oraz zielonej transformacji. Projekt obejmuje m.in. wizyty studyjne, tworzenie wewnętrznej sieci współpracy nauczycieli akademickich, laboratoria akademickie oraz działania rozwijające potencjał doktorantów. Projektem objęto 60 nauczycieli akademickich oraz 10 doktorantów i doktorantek Szkoły Doktorskiej UJD. Szczególnie wartościowym elementem projektu były laboratoria akademickie poświęcone zielonej transformacji. W czerwcu 2025 r. przeprowadzono m.in. zajęcia dotyczące:

- ochrony bioróżnorodności – „Rośliny obce czy rodzime – czyli jak chronić bioróżnorodność za płotem”;
- bioplastiku – „Bioplastik: klucz do rewolucji czy tylko modna przemiana”;
- bezpieczeństwa żywności, dodatków i opakowań żywności;
- wpływu nawozów na jakość mikrobiologiczną gleby w kontekście zmian wynikających z wprowadzenia Europejskiego Zielonego Ładu.

SOJUSZ COLOURS – PARTNERSTWO NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Istotnym wymiarem społecznej odpowiedzialności Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie jest jego aktywne uczestnictwo w międzynarodowych partnerstwach akademickich. Szczególne znaczenie ma członkostwo UJD w Sojuszu Uniwersytetów Europejskich COLOURS (COLlaborative innOvative sUstainable Regional univerSities), który zrzesza dziewięć uniwersytetów z różnych części Europy, skupiających około 126 tysięcy studentów i ponad 12 tysięcy pracowników.

W skład European University Alliance COLOURS wchodzi dziewięć uczelni europejskich:

- Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie (Polska)
- Josip Juraj Strossmayer University of Osijek (Chorwacja)
- Le Mans University (Francja)
- Kristianstad University (Szwecja)
- Paderborn University (Niemcy) – lider Sojuszu
- University of Castilla-La Mancha (Hiszpania)
- University of Ferrara (Włochy)
- University St. Kliment Ohridski – Bitola (Macedonia Północna)
- Ventspils University of Applied Sciences (Łotwa).

Idea Sojuszu wykracza poza tradycyjnie rozumianą współpracę międzynarodową. COLOURS zakłada budowanie trwałego, współtworzonego europejskiego ekosystemu akademickiego, w którym uczelnie wspólnie z przedsiębiorstwami, instytucjami publicznymi, organizacjami społecznymi i obywatelami poszukują odpowiedzi na współczesne wyzwania. Szczególne znaczenie przypisuje się tzw. potrójnej transformacji – zielonej, cyfrowej i społecznej – oraz rozwojowi edukacji i innowacji ukierunkowanych nie tylko na wiedzę, ale również na rzeczywiste wyzwania i ich społeczne oddziaływanie. Udział UJD w Sojuszu umożliwia rozwijanie wspólnych działań dydaktycznych i badawczych, mobilności studentów, doktorantów i pracowników, tworzenie międzynarodowych zespołów oraz rozwijanie innowacyjnych metod kształcenia, w tym challenge-based learning. Ważnym elementem współpracy jest również rozwój wspólnego katalogu kursów, mikropoświadczeń i cyfrowych narzędzi wspierających elastyczne oraz dostępne ścieżki kształcenia.

Szczególną wartość z perspektywy społecznej odpowiedzialności mają działania realizowane w formule COLOURS CoLab. Są one przestrzenią współpracy studentów, naukowców oraz interesariuszy zewnętrznych, którzy wspólnie identyfikują problemy i wyzwania oraz poszukują dla nich innowacyjnych rozwiązań. Tematyka CoLabów odnosi się m.in. do zielonej, cyfrowej i społecznej transformacji, a więc obszarów bezpośrednio związanych z Celami Zrównoważonego Rozwoju.

UJD rozwija również własne inicjatywy związane ze zrównoważonym rozwojem w ramach współpracy COLOURS. Przykładem jest realizowany przy wsparciu NAWA projekt „Wsparcie Uniwersytetów Europejskich”, w ramach którego zaplanowano m.in. krótkookresowe wymiany akademickie oraz interdyscyplinarną serię podcastów poświęconych zrównoważonemu rozwojowi. W przedsięwzięcie zaangażowani są pracownicy, studenci i doktoranci UJD oraz przedstawiciele uczelni partnerskich Sojuszu. Działanie to służy nie tylko popularyzacji wiedzy, ale również wzmacnianiu współpracy pomiędzy nauką, biznesem i społeczeństwem.

COLOURS stanowi tym samym przykład praktycznej realizacji idei społecznej odpowiedzialności UJD w wymiarze międzynarodowym. Partnerstwo pozwala łączyć potencjał naukowy i dydaktyczny dziewięciu uczelni z potrzebami ich regionów, wspierać wymianę wiedzy i doświadczeń oraz wspólnie tworzyć rozwiązania odpowiadające na wyzwania współczesnego społeczeństwa.

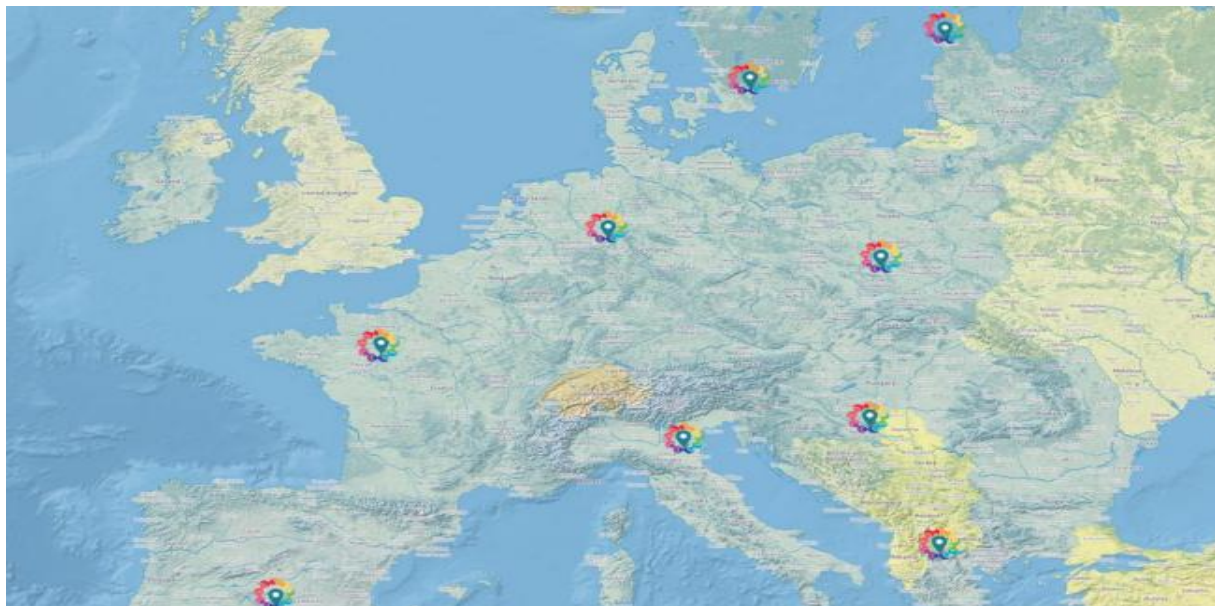
Partnerów COLOURS łączy idea „potrójnej transformacji” – zielonej, cyfrowej i społecznej. Sojusz zakłada przejście od tradycyjnej współpracy międzyuczelnianej do trwałego, współtworzonego europejskiego ekosystemu, otwartego na potrzeby regionów i społeczeństwa.

W praktyce współpraca obejmuje m.in.:

- wspólne programy i kursy,
- współdzielenie zasobów dydaktycznych, szczególnie cyfrowych,
- rozwój Double Degrees i Joint Degrees,
- mikropoświadczenia,
- Virtual Exchange i Blended Intensive Programmes,
- challenge-based learning,

- wspólne badania i inicjatywy naukowe,
- szkoły letnie,
- mobilność studentów i pracowników,
- CoLabs i CoSpaces,
- rozwój wspólnej infrastruktury cyfrowej CoHub.

Dla Uniwersytetu Jana Długosza uczestnictwo w takim modelu współpracy oznacza możliwość nie tylko korzystania z doświadczeń europejskich partnerów, lecz również dzielenia się własnym potencjałem naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym. COLOURS tworzy tym samym przestrzeń, w której lokalna i regionalna misja UJD łączy się z europejskim wymiarem współpracy, a wiedza akademicka jest wykorzystywana do wspólnego poszukiwania odpowiedzi na problemy społeczne, gospodarcze i środowiskowe.

CENTRA UJD – WIEDZA, WSPÓŁPRACA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ SPOŁECZNA

Ważnym elementem realizacji społecznej odpowiedzialności Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie jest działalność centrów i jednostek interdyscyplinarnych, które łączą potencjał naukowy, dydaktyczny i organizacyjny Uczelni z potrzebami społeczeństwa i otoczenia społeczno-gospodarczego. Ich działalność pokazuje, że odpowiedzialność Uniwersytetu realizowana jest nie tylko poprzez kształcenie i prowadzenie badań, ale również poprzez przekładanie wiedzy naukowej na praktyczne rozwiązania, wspieranie społeczności oraz budowanie współpracy z otoczeniem.

Szczególne znaczenie ma Interdyscyplinarne Centrum Naukowo-Badawcze, powołane w celu aktywizowania potencjału naukowego i infrastruktury badawczej UJD oraz rozwijania badań interdyscyplinarnych. W ramach ICNB funkcjonuje już 18 centrów, laboratoriów i pracowni, obejmujących bardzo różnorodne obszary – od badań środowiskowych, nowych materiałów i energii, poprzez żywność, zdrowie i aktywność fizyczną, po edukację, rodzinę, dostępność, prawa i mediację.

1. Laboratorium Badań Środowiskowych i Nowych Materiałów,
2. Centrum Innowacji i Badań Żywności Prozdrowotnej (InnoFood),
3. Laboratorium Nowoczesnych Materiałów Służących do Magazynowania i Przetwarzania Energii,
4. Laboratorium Badań Nowych Formulacji Lekowych,
5. Laboratorium Badań Nowych Materiałów dla Ochrony Środowiska i Zdrowia,
6. Laboratorium Badań Technologii Adsorpcyjnych,
7. Laboratorium Badań Luminescencji, Biofotoniki i Badań Radiacyjnych,
8. Laboratorium Badania Własności Strukturalnych Materiałów o Nieuporządkowanej Strukturze,
9. Laboratorium Modelowania Materiałów Analizy Procesów Optycznych,

10. Pracownia Fizjologii Wysiłku Fizycznego,
11. Centrum Analizy Ruchu Człowieka,
12. Interdyscyplinarne Centrum Badań nad Deradykalizacją,
13. Centrum Edukacyjnej Analizy Transakcyjnej,
14. Centrum Badań i Pomocy Osobom z Zaburzeniami Mowy,
15. Centrum Badań nad Rodziną,
16. Interdyscyplinarne Centrum Dostępności i Projektowania Uniwersalnego,
17. Laboratorium Teorii i Przetwarzania Informacji,
18. Interdyscyplinarne Centrum Badań nad Edukacją i Pomocą Prawną oraz Mediacją.

Na szczególne wyróżnienie zasługuje Centrum Innowacji i Badań Żywności Prozdrowotnej (InnoFood), którego działalność łączy badania nad żywnością, zdrowiem i innowacjami. Funkcjonujące w jego ramach laboratoria i pracownie zajmują się m.in. żywnością funkcjonalną, bezpieczeństwem żywności oraz zielonymi technologiami. Istotnym przykładem wykorzystania potencjału naukowego w praktyce jest udział pracowników Centrum w procesie certyfikacji żywności o szczególnej wartości odżywczej.

Społeczny wymiar działalności centrów widoczny jest również w obszarze dostępności, równego traktowania i dobrostanu społeczności akademickiej. Uniwersyteckie Centrum Wsparcia skupia działania związane m.in. ze wsparciem osób z niepełnosprawnościami, pomocą psychologiczną oraz równością i przeciwdziałaniem dyskryminacji. Uzupełnieniem tego systemu jest Interdyscyplinarne Centrum Dostępności i Projektowania Uniwersalnego, rozwijające wiedzę i rozwiązania służące tworzeniu bardziej dostępnego środowiska edukacyjnego i społecznego.

Ogniwem łączącym Uniwersytet z jego otoczeniem jest także Centrum Transferu Wiedzy i Innowacji w Obszarze Nauki i Sztuki, którego działalność obejmuje transfer technologii, komercjalizację wyników badań, ochronę własności intelektualnej oraz współpracę z przedsiębiorstwami. Tym samym potencjał badawczy UJD może być wykorzystywany nie tylko w środowisku akademickim, ale również na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego regionu. Istotną rolę w budowaniu relacji Uniwersytetu ze społecznością lokalną odgrywa również Uniwersyteckie Centrum Kultury, Sztuki i Nauki. Poprzez działalność artystyczną, edukacyjną i naukową, współpracę z instytucjami kultury oraz organizację wydarzeń otwartych Centrum tworzy przestrzeń spotkania Uniwersytetu z mieszkańcami Częstochowy i regionu. Jest to ważny przejaw realizacji trzeciej misji Uniwersytetu – jego aktywnej obecności w życiu społecznym i kulturalnym. Wśród aktualnych działań Centrum wymienia się m.in.:

- współpracę z teatrem,
- projekty dotyczące lokalnego dziedzictwa,
- wydarzenia artystyczne,
- projekcje filmowe,
- działania studentów Wydziału Sztuki,
- inicjatywy związane z lokalną społecznością.

Centra UJD tworzą interdyscyplinarny ekosystem łączący naukę, dydaktykę, innowacje, współpracę z otoczeniem, kulturę, dostępność i wsparcie społeczności akademickiej. Ich działalność pozwala przekładać potencjał Uniwersytetu na rozwiązania odpowiadające na współczesne wyzwania społeczne, gospodarcze, zdrowotne i środowiskowe.

Nagrody i wyróżnienia – docenienie zaangażowania społeczności UJD

Nagrody i wyróżnienia są ważnym wyrazem uznania dla osiągnięć oraz zaangażowania społeczności Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie. Stanowią potwierdzenie wysokiej jakości działalności naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej i społecznej prowadzonej przez pracowników, studentów i doktorantów, a także docenienia UJD jako instytucji aktywnie uczestniczącej w życiu społecznym i akademickim.

Wybrane nagrody i wyróżnienia UJD oraz członków społeczności akademickiej

1. Śląska Nagroda Naukowa – prof. Anna Wypych-Gawrońska, rok 2024

Podczas 8 Śląskiego Festiwalu Nauki KATOWICE w 2024 r. Śląską Nagrodą Naukową została uhonorowana prof. dr hab. Anna Wypych-Gawrońska z Wydziału Humanistycznego UJD. Nagroda jest przyznawana osobom przyczyniającym się do rozwoju nauki, prezentującym wybitne osiągnięcia artystyczne oraz promującym śląską naukę w kraju i za granicą. To ważne wyróżnienie pokazuje zewnętrzne uznanie dla dorobku naukowego pracowników UJD.

2. Śląski „Superprometeusz 2024” – prof. Izabela Krasiejko, rok 2024

Dr hab. Izabela Krasiejko, prof. UJD otrzymała w 2024 r. wyróżnienie „SUPERPROMETEUSZ 2024” w ramach Śląskiego Prometeusza – nagrody dla pracowników systemu pomocy i integracji społecznej.

Nagrodę przyznano za:

- badania naukowe,
- innowacyjne działania praktyczne dotyczące wsparcia rodziny z dziećmi,
- rozwój współpracy multiprofesjonalnej zawodów pomocowych.

Nagroda była formą docenienia pracownika za działania z obszaru współpracy Uczelni z otoczeniem społecznym oraz społecznej odpowiedzialności nauki.

3. „Gwiazda Umieędzynarodowienia 2025” – mgr Bartłomiej Kowalik, rok 2025

Mgr Bartłomiej Kowalik, główny specjalista kierujący Działem Współpracy Międzynarodowej UJD, otrzymał podczas konferencji „Studenci Zagraniczni w Polsce 2025” prestiżową nagrodę „Gwiazdy Umieędzynarodowienia 2025” w kategorii Rising Star. Wyróżnienie stanowi docenienie zaangażowania pracownika w rozwój umieędzynarodowienia UJD, w tym działań związanych z programem Erasmus+, projektami NAWA PROM oraz udziałem Uniwersytetu w sojuszu Uniwersytetów Europejskich COLOURS.

4. Nagrody INTARG 2025

Podczas 18. Międzynarodowych Targów Wynalazków i Innowacji INTARG pracownicy Collegium Medicum i Wydziału Nauk Ścisłych, Przyrodniczych i Technicznych UJD otrzymali za projekt: „VR KidsCare: Okulary Wirtualnej Rzeczywistości dla Dzieci podczas Procedur Medycznych” dwa prestiżowe wyróżnienia:

- Złoty Puchar – Haller Pro Inventio Foundation Award,
- Diamond Award – jedno z najwyższych wyróżnień targów INTARG 2025.

Rozwiązanie wykorzystuje wirtualną rzeczywistość do ograniczania stresu i lęku dzieci podczas procedur medycznych.

5. Międzynarodowa Wystawa Wynalazków w Warszawie – 2025

UJD odnotował również sukcesy podczas 19. Międzynarodowej Wystawy Wynalazków w Warszawie.

Wśród wyróżnionych znalazły się m.in.:

- „Zintegrowany Analizator Ruchu 2D do Zastosowań Biomechanicznych” otrzymał Złoty Medal oraz Nagrodę Polskiej Izby Rzeczników Patentowych.
- „Narzędzie diagnostyczno-edukacyjne do analizy osobowości człowieka oraz jego komunikacji i relacji z innymi, zwłaszcza w sytuacjach szkolnych, z perspektywy analizy transakcyjnej” otrzymało Special Award Chinese Innovation & Invention Society (Taiwan) oraz Srebrny Medal.

6. Nagroda Miasta Częstochowy dla prof. Anny Wypych-Gawrońskiej, rok 2026

W 2026 r. prof. dr hab. Anna Wypych-Gawrońska otrzymała Nagrodę Miasta Częstochowy w dziedzinie Kultury, w kategorii literatura i nauka.

Nagrodę przyznano za całokształt działalności naukowej oraz promocję Częstochowy w ogólnopolskim środowisku naukowym i kulturalnym.

7. Nagroda Prezydenta Miasta Częstochowy za najlepszą pracę magisterską

Sukcesem Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie było również wyróżnienie mgr Natalii Kozieł, absolwentki kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna Wydziału Nauk Społecznych UJD, Nagrodą Prezydenta Miasta Częstochowy za najlepszą pracę magisterską związaną z promocją Częstochowy. Nagrodzona praca pt. „Wykorzystanie walorów Częstochowy w realizacji przedmiotu edukacja regionalna w klasach I–III szkoły podstawowej” została przygotowana pod kierunkiem naukowym dra hab. Mirosława Łapota, prof. UJD. W pracy przeanalizowano możliwości wykorzystania walorów Częstochowy w edukacji regionalnej prowadzonej w szkołach podstawowych oraz przedstawiono propozycje działań, które mogą przyczynić się do zwiększenia wykorzystania lokalnego dziedzictwa w procesie dydaktycznym i wzmacniania tożsamości regionalnej uczniów.

8. LIDER - EDUKACJA DLA ZDROWIA, rok 2026

Prof. dr hab. Bogusław Przywora, p.o. Rektora Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie, został wyróżniony nagrodą LIDER – EDUKACJA DLA ZDROWIA podczas uroczystego podsumowania 7. Kongresu „Zdrowie Polaków” 2025. Wyróżnienie przyznano za zaangażowanie w rozwój polskiej nauki i szkolnictwa wyższego, pielęgnowanie i promowanie dziedzictwa akademickiego oraz działania na rzecz rozwoju i dostosowywania programów kształcenia do zmieniającego się otoczenia.

Kultura jako element trzeciej misji Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie

Działalność kulturalna UJD dobrze wpisuje się w ideę trzeciej misji uniwersytetu, czyli aktywnego oddziaływania uczelni na otoczenie społeczne i kulturowe. Uniwersytet wykorzystuje swój potencjał naukowy i artystyczny, aby tworzyć przestrzeń spotkania różnych grup: studentów, pracowników, artystów, mieszkańców Częstochowy, przedstawicieli instytucji kultury, organizacji społecznych oraz partnerów zagranicznych.

Szczególnie należy podkreślić działania w ramach trójstronnego porozumienia z Miastem Częstochowa i Politechniką Częstochowską w ramach programu „Akademicka Częstochowa”. Współpraca obejmuje wspólną organizację wydarzeń naukowych, kulturalnych i społecznych, promocję lokalnego dziedzictwa oraz wspieranie postaw obywatelskich. Jednym z przykładów wspólnych działań jest Akademicki Piknik „Z Nauką i Sztuką”, podczas którego UJD prezentował mieszkańcom Częstochowy osiągnięcia naukowe, działania artystyczne oraz ofertę edukacyjną Uczelni. W programie znalazły się m.in. pokazy naukowe, koncert, prezentacja Collegium Medicum oraz aktywności edukacyjne i popularyzatorskie przygotowane przez studentów i pracowników UJD. Istotnym elementem programu były również spotkania i debaty z

młodzieżą szkół średnich, podczas których przedstawiciele UJD i Politechniki Częstochowskiej rozmawiają z młodymi mieszkańcami o studiach, rozwoju naukowym, życiu akademickim oraz możliwościach budowania przyszłości zawodowej w Częstochowie. W realizację

współpracy aktywnie włączyło się Uniwersyteckie Centrum Kultury, Sztuki i Nauki UJD, którego działania obejmują m.in. wspólne wystawy, przeglądy twórczości, prezentację dorobku artystów związanych z regionem oraz projekty promujące kulturę Częstochowy. Taki sposób współpracy wzmacnia społeczną obecność UJD i pokazuje uczelnię jako aktywnego partnera miasta – nie tylko w obszarze nauki i edukacji, ale również kultury, integracji społecznej i rozwoju lokalnego.

Współpraca z Teatrem im. Adama Mickiewicza – #TEATRDLASTUDENTA

Jednym z konkretnych rezultatów współpracy UJD z lokalnymi instytucjami kultury jest porozumienie zawarte 20 maja 2025 r. z Teatrem im. Adama Mickiewicza w Częstochowie. W ramach inicjatywy #TEATRDLASTUDENTA stworzono studentom UJD możliwość korzystania z preferencyjnych warunków uczestnictwa w spektaklach i wydarzeniach teatralnych. Zaplanowano również wspólne działania kulturalne, m.in. zajęcia rysunkowe, wystawy i wzajemną promocję. To działanie zwiększa dostęp studentów do kultury profesjonalnej i wzmacnia ich uczestnictwo w życiu kulturalnym miasta.

Międzynarodowy Festiwal „Przestrzenie Sztuki”

Jednym z najważniejszych wydarzeń artystycznych analizowanego okresu był I Międzynarodowy Festiwal „Przestrzenie Sztuki”, zorganizowany przez Wydział Sztuki UJD i Interdyscyplinarne Centrum Naukowo-Badawcze. Jego cele obejmowały:

- integrację krajowych i zagranicznych środowisk twórczych,
- promocję młodych talentów,
- edukację przez sztukę,
- prezentację dorobku artystycznego,
- stworzenie przestrzeni do dyskusji nad rolą i oddziaływaniem sztuki.

W ramach Festiwalu zorganizowano m.in.:

- Międzynarodowy Konkurs Plastyczny „Dialog z Przestrzenią / W Przestrzeni Emocji”
- Międzynarodowy Konkurs Interpretacji Muzycznej „Przestrzenie Interpretacji”
- koncert „Przestrzenie emocji”
- wystawę „Big Size”.

Warto podkreślić, że wydarzenia odbywały się nie tylko na terenie UJD, ale również w Domu Pomocy Społecznej oraz w Regionalnym Towarzystwie Zachęty Sztuk Pięknych „Konduktorownia”.

Arteterapia – kultura jako narzędzie integracji i wsparcia

Szczególnie wartościowym przykładem działań Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie w obszarze społecznej odpowiedzialności było Międzynarodowe Sympozjum Naukowe „Arteterapia / Przestrzenie sztuki”, połączone z Międzynarodowym Festiwalem „Przestrzenie Sztuki”. Wydarzenie zostało zorganizowane w ramach europejskiego sojuszu COLOURS, skupiającego dziewięć uczelni partnerskich. Jego celem było ukazanie możliwości wykorzystania sztuki i działań arteterapeutycznych w edukacji, pracy społecznej, terapii i procesie integracji. Sympozjum miało charakter interdyscyplinarny i międzynarodowy. W jego realizację zaangażowani byli przedstawiciele różnych jednostek UJD, m.in. Wydziału Nauk Społecznych, Wydziału Sztuki, Collegium Medicum, Centrum Arteterapii oraz Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami. Program

obejmował prelekcje naukowe, panel ekspercki, warsztaty plastyczne i muzyczne, wernisaż oraz koncert finałowy. Istotnym wymiarem

wydarzenia było włączenie studentów oraz osób z niepełnosprawnościami w aktywne działania twórcze. Studenci Koła Naukowego Studentów Pracy Socjalnej wraz z grupą integracyjną działającą przy BON UJD przygotowali warsztat arteterapeutyczny „Autoportret przyszłości – kim chcę się stać?”, wykorzystujący rysunek, kolaż i inne formy ekspresji artystycznej.

Warsztat wspierał autorefleksję, rozwój osobisty, odkrywanie własnych zasobów oraz budowanie pozytywnego obrazu siebie.

Sztuka i środowisko – „Spotkanie z rzeką”

„Spotkanie z rzeką” było interdyscyplinarnym projektem łączącym sztukę, fotografię, literaturę i refleksję ekologiczną. Wydarzenie prezentowało efekty współpracy dr. Rafała Siderskiego, artysty wizualnego i fotografa z Wydziału Sztuki UJD, oraz poetki Małgorzaty Lebdy, których wspólna praca koncentrowała się na doświadczeniu Wisły – jej krajobrazu, rytmu, zmienności i znaczenia dla człowieka oraz środowiska. Inspiracją dla projektu była podróż wzdłuż Wisły, podczas której powstawały materiały fotograficzne i literackie. Ich rezultatem stała się publikacja „Dopływy, drgania, powidoki i pieśni na brzegach”, łącząca fotografie z tekstami. Projekt podejmował również temat relacji człowieka z rzeką i odpowiedzialności za środowisko wodne, zwracając uwagę na potrzebę bardziej uważnego i mniej antropocentrycznego spojrzenia na przyrodę.

„Sztuka w Uniwersytecie – Uniwersytet w Filharmonii”

Katedra Muzyki UJD aktywnie rozwija współpracę z Filharmonią Częstochowską. 24 stycznia 2025 r. odbył się doroczny koncert Katedry Muzyki „Sztuka w Uniwersytecie – Uniwersytet w Filharmonii”. Wystąpili wykładowcy Katedry Muzyki, doktoranci oraz absolwenci UJD, a wydarzenie zgromadziło publiczność poza murami Uniwersytetu.

Akademicki Chór UJD

Ważną częścią życia kulturalnego Uczelni jest Akademicki Chór Uniwersytetu Jana Długosza. W sierpniu 2025 r. Chór zdobył II miejsce podczas Ohrid Choir Festival w Macedonii Północnej, uzyskując 88,67 punktu na 100 możliwych. Zespół wystąpił również podczas koncertów festiwalowych, prezentując szeroki repertuar.

Festiwal Wiedzy i Kultury Europejskiej – kultura otwarta dla wszystkich

Przykładem działalności kulturalnej UJD był Festiwal Wiedzy i Kultury Europejskiej, zorganizowany 13–14 października 2024 r. w ramach obchodów 20-lecia członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Wydarzenie miało charakter otwarty i bezpłatny. Mogli w nim uczestniczyć mieszkańcy Częstochowy i regionu, niezależnie od wieku. Program obejmował m.in.:

- koncerty,
- wystawy,
- warsztaty,
- debaty,
- animacje dla rodzin z dziećmi,
- wydarzenia edukacyjne.

Celem było m.in. przybliżenie kultury, tradycji i historii państw UE oraz integracja społeczności akademickiej i lokalnej. W ramach wydarzenia przygotowano także wystawę „20 lat Polski w Unii Europejskiej” w Bibliotece UJD.

Działalność kulturalna Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie stanowi ważny wymiar jego społecznej odpowiedzialności. UJD nie tylko tworzy i upowszechnia kulturę akademicką, lecz także wykorzystuje potencjał sztuki, muzyki, filmu i dziedzictwa kulturowego do budowania relacji z otoczeniem, integrowania różnych grup społecznych, wspierania dostępności i edukacji oraz podejmowania ważnych problemów społecznych i środowiskowych.

UNIWERSYTET BLISKO LUDZI – SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ UJD

Uniwersytet Jana Długosza konsekwentnie realizuje swoją misję jako uniwersytet otwarty na potrzeby społeczności lokalnej i odpowiadający na współczesne wyzwania społeczne. Społeczna odpowiedzialność UJD znajduje odzwierciedlenie nie tylko w działalności dydaktycznej i naukowej, lecz także w konkretnych działaniach podejmowanych na rzecz osób i grup znajdujących się w sytuacjach wymagających szczególnego wsparcia.

UJD W OBLCZU KRYZYSU – SOLIDARNOŚĆ, WSPARCIE I ODPOWIEDZIALNOŚĆ SPOŁECZNA

Szczególnym przykładem jest zaangażowanie Uczelni w działania na rzecz osób i rodzin dotkniętych kryzysem humanitarnym związanym z wojną w Ukrainie. W latach 2024–2026 UJD rozwijał inicjatywy obejmujące pomoc, edukację, integrację społeczną, wsparcie dzieci i rodzin oraz wzmacnianie kompetencji osób i instytucji pracujących z migrantami i uchodźcami.

Wsparcie dzieci z Ukrainy – aktywizacja i przygotowanie do dorosłości

W 2024 r., z inicjatywy Pełnomocniczki Rektora ds. Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, UJD rozpoczął cykl działań skierowanych do dzieci i młodzieży z Ukrainy przebywających w domu dziecka w Olsztynie koło Częstochowy. W ramach projektu młodzież uczestniczyła w cyklicznych warsztatach dotyczących:

- aktywizacji społecznej,

- aktywizacji zawodowej,
- usamodzielniania się,
- planowania przyszłości,
- edukacji,
- planowania ścieżki zawodowej.

Uczestnicy otrzymali także wsparcie doradcy zawodowego i doradcy edukacyjnego. Według sprawozdania UJD działaniami objęto 50 dzieci z Ukrainy. Co szczególnie wartościowe, młodzież została zaproszona również do korzystania z infrastruktury i oferty UJD – m.in. do odwiedzenia Planetarium UJD oraz uczestnictwa w Dniu Otwartym Uniwersytetu.

Kształcenie osób pracujących z uchodźcami z Ukrainy

Istotnym elementem społecznej odpowiedzialności Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie było wykorzystanie potencjału dydaktycznego Uczelni do podnoszenia kompetencji osób zawodowo zaangażowanych w pomoc i integrację osób uchodźczych z Ukrainy. W ramach projektu „Model kształcenia służb publicznych do pracy i integracji z uchodźcami z Ukrainy – UJD 2023–2024” uruchomiono studia podyplomowe „Metodyka pracy z uchodźcami z Ukrainy”. Program kształcenia odpowiadał na potrzebę przygotowania pracowników służb publicznych do skutecznej pracy z osobami, które znalazły się w Polsce w wyniku kryzysu humanitarnego. Obejmował rozwijanie kompetencji niezbędnych w obszarze wsparcia, komunikacji, edukacji, integracji społecznej oraz rozpoznawania potrzeb osób i rodzin z doświadczeniem migracji i uchodźstwa.

UJD i UNICEF – wsparcie rodzin z Ukrainy oraz dzieci z doświadczeniem traumy wojennej

Przykładem społecznej odpowiedzialności UJD jest współpraca Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie z UNICEF, ukierunkowana na podnoszenie kompetencji profesjonalistów pracujących z rodzinami i dziećmi z doświadczeniem uchodźstwa i traumy wojennej. W ramach tej współpracy w UJD odbyła się konferencja otwierająca program szkoleniowy dla asystentów rodziny oraz XIII Ogólnopolski Zlot Asystentów Rodziny. Tematem spotkania były pedagogiczno-psychologiczne aspekty pracy asystenta rodziny, w tym podejście TBRI® (Trust-Based Relational Intervention) – interwencja relacyjna oparta na budowaniu zaufania – oraz specyfika pracy z rodzinami z Ukrainy. W centrum zainteresowania znalazły się potrzeby dzieci i rodzin dotkniętych doświadczeniem wojny i przymusowej migracji, a także sposoby budowania bezpiecznych i wspierających relacji. W wydarzeniu uczestniczyli asystenci rodziny oraz specjaliści pracujący z rodzinami i dziećmi, dzięki czemu wiedza akademicka i doświadczenie eksperckie mogły zostać bezpośrednio przełożone na praktykę zawodową.

Społeczna odpowiedzialność Uczelni nie ogranicza się do jednorazowej pomocy, lecz ma charakter długofalowy, systemowy i wielowymiarowy. UJD odpowiadał zarówno na bezpośrednie potrzeby osób z doświadczeniem uchodźstwa, jak i na potrzebę budowania trwałych mechanizmów integracji społecznej i profesjonalnego wsparcia.

UCZELNIA DLA WSZYSTKICH – RÓWNOŚĆ, RÓŻNORODNOŚĆ, WŁĄCZENIE

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie rozwija kulturę równości, szacunku i włączania, w której równe traktowanie kobiet i mężczyzn stanowi istotny element odpowiedzialności społecznej Uczelni. Działania UJD obejmują zarówno rozwiązania organizacyjne i edukacyjne, jak i inicjatywy zwiększające świadomość znaczenia równości płci w środowisku akademickim.

Na Uniwersytecie Jana Długosza w Częstochowie funkcjonuje Plan Równości Płci, którego celem jest wzmacnianie zasady równego traktowania, przeciwdziałanie dyskryminacji oraz tworzenie środowiska akademickiego opartego na równości, różnorodności i poszanowaniu praw wszystkich członków społeczności UJD.

Plan obejmuje pięć głównych obszarów działań:

1. Świadomość i edukacja – rozwijanie wiedzy na temat równości płci poprzez dydaktykę, seminaria, konferencje, szkolenia, warsztaty, kampanie społeczne oraz wspieranie badań dotyczących równości i różnorodności.
2. Rozwój karier naukowych kobiet – przeciwdziałanie barierom w rozwoju zawodowym, wspieranie networkingu, mentoringu oraz tworzenie możliwości kontaktu młodych naukowczyń z kobietami posiadającymi doświadczenie w karierze akademickiej.
3. Udział kobiet w procesach decyzyjnych – monitorowanie reprezentacji kobiet i mężczyzn w zespołach badawczych, komisjach, gremiach eksperckich i innych strukturach decyzyjnych Uczelni.
4. Równość w rekrutacji i rozwoju kariery – promowanie przejrzystych i niedyskryminujących procedur rekrutacyjnych, równościowych kryteriów zatrudnienia, mentoringu oraz monitorowanie procesów związanych z karierą akademicką.
5. Work-life balance – wspieranie pracowników i studentów w łączeniu życia zawodowego, akademickiego i rodzinnego, w tym poprzez elastyczne rozwiązania organizacyjne, uwzględnianie obowiązków opiekuńczych oraz działania wspierające osoby powracające po urlopach rodzicielskich.

Realizacja założeń Planu Równości Płci znajduje odzwierciedlenie w licznych działaniach i wydarzeniach podejmowanych przez społeczność UJD, obejmujących inicjatywy edukacyjne, naukowe, kulturalne i społeczne. Poniżej przedstawiono wybrane przykłady przedsięwzięć, które przyczyniają się do budowania świadomości równościowej, przeciwdziałania stereotypom i dyskryminacji oraz wzmacniania kultury włączającej w środowisku akademickim.

„O kobietach i z kobietami” – rok 2024

W ramach realizacji Planu Równości Płci UJD, pod koordynacją Uczelnianej Koordynatorki Planu Równości Płci odbyło się seminarium „O kobietach i z kobietami”. Wydarzenie stanowiło przykład bezpośrednich działań Uczelni na rzecz promowania równości płci, wzmacniania świadomości równościowej oraz tworzenia przestrzeni do rozmowy o doświadczeniach, aktywności i roli kobiet we współczesnym społeczeństwie. Seminarium wpisywało się w działania

edukacyjne i społeczne przewidziane w Planie Równości Płci, wspierając budowanie kultury akademickiej opartej na równości, szacunku i przeciwdziałaniu stereotypom. Celem było przedstawienie założeń Planu Równości Płci oraz stworzenie przestrzeni do rozmowy z kobietami aktywnymi zawodowo i społecznie.

Tematyka obejmowała m.in.:

- wpływ kobiet na rozwój lokalny,
- rozwój kompetencji,
- pewność siebie,
- obecność kobiet na stanowiskach decyzyjnych,

- autoprezentację,
- rozwiązywanie konfliktów,
- aktywność obywatelską kobiet,
- równość płci,
- opiekę nad dziećmi i osobami zależnymi,
- godzenie życia osobistego, zawodowego i społecznego.

Cykliczny Miesiąc Różnorodności w UJD – rok 2024, 2025, 2026

Miesiąc Różnorodności jest cykliczną inicjatywą Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie, której celem jest rozwijanie kultury równości, szacunku, różnorodności i włączania. Inicjatywa wpisuje się w politykę EDI – Equality, Diversity and Inclusion oraz działania UJD na rzecz budowania społeczności akademickiej otwartej na różnorodne doświadczenia, potrzeby i perspektywy.

Miesiąc Różnorodności 2024 – budowanie świadomości

W 2024 r. Miesiąc Różnorodności koncentrował się przede wszystkim na podnoszeniu świadomości społeczności akademickiej w zakresie równości, różnorodności i przeciwdziałania wykluczeniu. W ramach inicjatywy organizowano wykłady otwarte i spotkania adresowane do studentów oraz pracowników UJD. Podejmowana tematyka obejmowała m.in. równość i różnorodność, międzykulturowość, tolerancję, prawa człowieka, przeciwdziałanie stereotypom i dyskryminacji oraz praktyczne sposoby tworzenia środowiska włączającego. Ważnym elementem było zwracanie uwagi na różnorodność doświadczeń członków społeczności akademickiej oraz potrzebę budowania przestrzeni, w której każda osoba może czuć się szanowana i bezpieczna. Działania realizowane w 2024 r. miały głównie charakter edukacyjny i świadomościowy. Tworzyły podstawę do dalszego rozwijania polityki równościowej UJD i przygotowały grunt pod szersze działania skierowane również do otoczenia społecznego Uczelni.

Miesiąc Różnorodności 2025 – od uczelni do społeczności lokalnej

W 2025 r. Miesiąc Różnorodności został znacząco rozszerzony o działania skierowane do dzieci i młodzieży, pokazując, że edukacja na rzecz równości i różnorodności może rozpoczynać się już na najwcześniejszych etapach edukacji. UJD zorganizował dwudniowe warsztaty dla dzieci z częstochowskich przedszkoli i szkół podstawowych, poświęcone różnorodności, różnicom kulturowym, stereotypom oraz budowaniu pozytywnego stosunku do odmienności. Zajęcia miały charakter aktywny i dostosowany do wieku uczestników, pozwalając dzieciom poprzez rozmowę, ćwiczenia i działania warsztatowe poznawać znaczenie szacunku, otwartości i współpracy.

W realizację warsztatów zaangażowano studentki pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej oraz pracownice Wydziału Nauk Społecznych UJD. Dzięki temu inicjatywa miała jednocześnie wymiar społeczny i dydaktyczny – dzieci otrzymały możliwość uczestnictwa w zajęciach dotyczących różnorodności, natomiast studentki mogły wykorzystać swoje kompetencje pedagogiczne w realnej pracy edukacyjnej. Działania te były również elementem realizacji polityki EDI – Equality, Diversity and Inclusion w ramach Europejskiego Sojuszu Uniwersyteckiego COLOURS. Szczególne znaczenie miało połączenie perspektywy europejskiej z lokalnym działaniem na rzecz dzieci i młodzieży.

Miesiąc Różnorodności UJD 2026 – Razem dla neuroróżnorodności i otwartości

Wydarzenie stało się okazją do rozmów o neuroróżnorodności, integracji oraz budowaniu otwartego i przyjaznego środowiska dla wszystkich. Jednym z najważniejszych punktów programu było inspirujące wystąpienie dr Jolanty Konieczny z Politechniki Śląskiej, poświęcone tematowi treningu dla młodzieży z ADHD. Prelegentka przedstawiła praktyczne metody wspierania młodych osób w rozwijaniu ich potencjału, zwracając uwagę na znaczenie indywidualnego podejścia, odpowiednich strategii pracy oraz budowania mocnych stron. Szczególnymi gośćmi wydarzenia byli uczniowie szkoły specjalnej z Gliwic. Młodzież aktywnie uczestniczyła w warsztatach poświęconych neuroróżnorodności, poznając zagadnienia związane z różnorodnością funkcjonowania ludzkiego mózgu oraz znaczeniem wzajemnego zrozumienia i akceptacji. Na uczestników czekało również zwiedzanie uczelni, podczas którego mogli poznać jej przestrzeń, ofertę edukacyjną i atmosferę akademickiego życia. Na zakończenie wizyty każdy z uczniów otrzymał symboliczny Indeks UJD, stając się na jeden dzień częścią społeczności akademickiej.

Powyższe inicjatywy nie tylko poszerzają wiedzę, ale przede wszystkim budują społeczną wrażliwość i inspirują do tworzenia świata, w którym różnorodność jest wartością. Uczelnia to miejsce otwarte na wszystkich – promujące równość szans, integrację i wzajemny szacunek.

Polityka równości, różnorodności i włączenia COLOURS – EDI

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, jako członek COLOURS European University Alliance, uczestniczy w realizacji wspólnej Polityki Równości, Różnorodności i Włączenia (Equality, Diversity and Inclusion – EDI). Dokument <https://www.ujd.edu.pl/pl/artukul/387/4228/polityka-edi-sojusz-colours> ustanawia wspólne ramy działań na rzecz równego traktowania, doceniania różnorodności oraz tworzenia środowiska, w którym wszystkie osoby mogą uczestniczyć w życiu akademickim na równych zasadach. Polityka obejmuje studentów, pracowników oraz interesariuszy zewnętrznych uczestniczących w inicjatywach Sojuszu. Podkreśla znaczenie przeciwdziałania dyskryminacji m.in. ze względu na płeć, pochodzenie, wiek, religię czy niepełnosprawność oraz promuje środowisko oparte na szacunku, wsparciu i równym dostępie do możliwości. Dokument wskazuje również na konkretne zobowiązania uczelni

partnerskich: organizowanie szkoleń i wydarzeń EDI, przeciwdziałanie dyskryminacji, współpracę z otoczeniem społecznym oraz wymianę dobrych praktyk. Szczególne znaczenie ma rozwijanie kompetencji studentów i pracowników oraz przenoszenie zasad równości i włączenia poza mury uczelni – do szerszego środowiska społecznego.

Forum Kobiet Ziemi Częstochowskiej – rok 2025

20 września 2025 r. w Uniwersytecie Jana Długosza w Częstochowie odbyło się XIV Forum Kobiet w Częstochowie, zorganizowane przez Stowarzyszenie Kobiet Ziemi Częstochowskiej, Wydział Prawa i Ekonomii UJD oraz Katedrę Ekonomii i Finansów. Wydarzenie stworzyło przestrzeń do dyskusji na temat sytuacji kobiet, ich aktywności społecznej i zawodowej oraz znaczenia równości szans w życiu publicznym i gospodarczym. Istotnym elementem Forum była sesja posterowa o charakterze naukowym, podczas której prezentowano wyniki badań dotyczących m.in. kobiet w przedsiębiorczości, ekonomii oraz równouprawnienia w miejscu pracy. Ważnym aspektem wydarzenia było połączenie perspektywy naukowej z praktyką społeczną i gospodarczą. Podejmowanie tematyki przedsiębiorczości kobiet, ich udziału w rynku pracy oraz równouprawnienia pozwalało zwrócić uwagę na znaczenie tworzenia warunków sprzyjających pełnemu wykorzystaniu potencjału kobiet w życiu zawodowym, naukowym i społecznym. Forum wpisuje się w działania UJD na rzecz równości szans, przeciwdziałania nierównościom oraz budowania kultury włączającej. Jednocześnie stanowi przykład wykorzystania potencjału akademickiego Uniwersytetu do podejmowania ważnych problemów społecznych i tworzenia przestrzeni współpracy pomiędzy środowiskiem naukowym, organizacjami społecznymi i otoczeniem gospodarczym. Forum Kobiet pokazuje, że Uczelnia może pełnić rolę nie tylko ośrodka kształcenia i prowadzenia badań, lecz także miejsca debaty nad równością, aktywnością zawodową kobiet i ich udziałem w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu. Szczególnie istotne jest włączenie do tej debaty środowiska naukowego oraz prezentowanie wyników badań, które mogą stanowić podstawę do dalszej refleksji nad równością kobiet i mężczyzn w życiu zawodowym i społecznym.

Zespół ds. Równości i Przeciwdziałania Dyskryminacji

Budowanie środowiska akademickiego opartego na równości, poszanowaniu praw i godności każdej osoby oraz przeciwdziałaniu wszelkim formom dyskryminacji stanowi ważny element polityki społecznej odpowiedzialności UJD. W tym celu w strukturze Uniwersytetu funkcjonuje Zespół ds. Równości i Przeciwdziałania Dyskryminacji, którego działalność obejmuje zarówno działania prewencyjne i edukacyjne, jak i reagowanie na sytuacje naruszające zasadę równego traktowania.

Jej zadania obejmują:

1. reprezentowanie UJD wobec instytucji zewnętrznych w zakresie wyrównywania szans;
2. przeciwdziałanie dyskryminacji;
3. przeciwdziałanie mobbingowi i nietolerancji;
4. realizację polityki antymobbingowej i antydyskryminacyjnej;
5. monitorowanie przepisów dotyczących praw człowieka;
6. przeciwdziałanie naruszeniom zasady równego traktowania studentów, doktorantów i pracowników;
7. wsparcie osób doświadczających naruszenia zasad równego traktowania;
8. promowanie postaw równego traktowania.

W Zespole działają:

- Pełnomocnik Rektora ds. Równego Traktowania
- Uczelniany Koordynator ds. Równości Płci

Polityka Antymobbingowa i Antydyskryminacyjna

UJD posiada formalną Politykę Antymobbingową i Antydyskryminacyjną. Polityka przewiduje m.in.:

- możliwość zgłaszania przypadków mobbingu i/lub dyskryminacji;
- postępowanie przed specjalnie powołaną Komisją;
- poufność postępowania;
- obowiązek podjęcia działań eliminujących stwierdzone nieprawidłowości;
- działania zapobiegające występowaniu podobnych sytuacji w przyszłości;
- odpowiedzialność osób dopuszczających się mobbingu lub dyskryminacji;
- funkcjonowanie Pełnomocnika ds. Równego Traktowania jako elementu działań prewencyjnych i edukacyjnych.

Uniwersyteckie Centrum Wsparcia

Istotnym elementem systemu wsparcia i realizacji polityki równościowej UJD jest Uniwersyteckie Centrum Wsparcia, którego działalność koncentruje się na zapewnianiu studentom i pracownikom dostępu do różnorodnych form pomocy oraz tworzeniu bezpiecznego, dostępnego i włączającego środowiska akademickiego.

W ramach Centrum skupione są jednostki i zespoły odpowiadające na różne potrzeby społeczności akademickiej, dzięki czemu możliwe jest zapewnienie kompleksowego i interdyscyplinarnego wsparcia. W jego strukturze funkcjonują m.in.:

- Biuro Osób z Niepełnosprawnościami – wspierające dostępność i pełne uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w życiu Uczelni,
- Zespół Wsparcia Psychologicznego – zapewniający pomoc i wsparcie psychologiczne członkom społeczności akademickiej,
- Zespół ds. Równości i Przeciwdziałania Dyskryminacji – odpowiedzialny za działania na rzecz równego traktowania, przeciwdziałania dyskryminacji oraz budowania kultury szacunku.

Centrum stanowi zatem ważny element systemu instytucjonalnego wsparcia UJD, łącząc działania z zakresu dostępności, dobrostanu psychicznego, równego traktowania i przeciwdziałania wykluczeniu.

DOSTĘPNOŚĆ W UJD – DZIAŁANIA NA RZECZ STUDENTÓW, KADRY I CAŁEJ SPOŁECZNOŚCI AKADEMICKIEJ

Dostępność stanowi jeden z istotnych wymiarów społecznej odpowiedzialności Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie. Obejmuje ona nie tylko likwidowanie barier architektonicznych, lecz także zapewnianie dostępności cyfrowej, komunikacyjnej, informacyjnej i edukacyjnej. Celem podejmowanych działań jest tworzenie środowiska akademickiego, w którym każda osoba – niezależnie od swoich indywidualnych potrzeb i możliwości – może w pełni uczestniczyć w procesie kształcenia, pracy, badań naukowych oraz życiu społeczności Uczelni. Działania UJD w obszarze dostępności obejmują studentów, doktorantów, pracowników oraz inne osoby korzystające z infrastruktury i oferty Uniwersytetu. Szczególne znaczenie ma systemowe wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami, rozwój kompetencji kadry, dostosowywanie przestrzeni i narzędzi dydaktycznych oraz upowszechnianie zasad projektowania uniwersalnego.

„Uniwersytet dostępny II” – systemowe podejście do dostępności w UJD

Jednym z najważniejszych przedsięwzięć UJD w obszarze dostępności jest projekt „Uniwersytet dostępny II. Rozwój zmian organizacyjnych i podnoszenia kompetencji kadry z zakresu niepełnosprawności w UJD”, realizowany od 3 marca 2025 r. do 28 lutego 2029 r. w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027. Wartość projektu wynosi 7 523 407,10 zł, z czego dofinansowanie stanowi 7 297 704,88 zł. Znaczenie projektu wynika

przede wszystkim z jego systemowego charakteru. Nie koncentruje się on wyłącznie na wsparciu studentów z niepełnosprawnościami, lecz obejmuje rozwiązania dotyczące funkcjonowania całej Uczelni. Działania prowadzone są w ośmiu kluczowych obszarach: strukturze organizacyjnej, dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej, technologiach wspierających, procedurach, usługach wspierających edukację oraz podnoszeniu świadomości dotyczącej niepełnosprawności.

Istotnym elementem projektu jest również rozwój kompetencji społeczności akademickiej. Zaplanowano podniesienie kompetencji w zakresie dostępności u 180 przedstawicieli kadry UJD oraz 50 studentów i doktorantów. Oznacza to, że dostępność jest rozwijana nie tylko poprzez rozwiązania infrastrukturalne i organizacyjne, ale również poprzez budowanie wiedzy, świadomości i kompetencji osób tworzących środowisko akademickie.

Sprzęt i technologie wspierające studentów

W ramach systemu wsparcia UJD rozwija również **zaplecze technologiczne dla osób z niepełnosprawnościami**. Zakupiono sprzęt specjalistyczny, który jest wypożyczany w szczególności studentom i doktorantom.

Wśród form wsparcia znajdują się m.in.:

- lupy,
- powiększalniki,
- laptopy,
- dyktafony,
- inne specjalistyczne wyposażenie.

Szkolenia kadry w ramach „Uniwersytetu dostępnego II”

W ramach projektu „Uniwersytet dostępny II. Rozwój zmian organizacyjnych i podnoszenia kompetencji kadry z zakresu niepełnosprawności w UJD” Uniwersytet rozwija system specjalistycznych szkoleń skierowanych do swojej kadry. Program obejmuje zarówno szkolenia świadomościowe, jak i specjalistyczne, dotyczące dostępności uczelni oraz kształcenia osób z niepełnosprawnościami. Uczestnikami są zarówno nauczyciele akademicki, jak i pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi, w tym pracownicy administracji.

Uczelniany Zespół ds. Dostępności

Ważnym elementem systemowego podejścia UJD do dostępności jest Uczelniany Zespół ds. Dostępności, powołany przez Rektora 27 września 2024 r. zarządzeniem nr R021.1.91.2024. Zespół, wraz z Uczelnianym Koordynatorem ds. dostępności, stanowi element organizacyjnego systemu odpowiedzialnego za rozwój i koordynację działań na rzecz dostępności w Uniwersytecie. Powołanie Zespołu wzmacnia instytucjonalny charakter polityki dostępności UJD. Oznacza to, że dostępność jest traktowana jako zadanie wymagające współpracy różnych obszarów funkcjonowania Uczelni, a nie wyłącznie jako forma indywidualnego wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

Działania w obszarze dostępności obejmują w szczególności trzy wzajemnie uzupełniające się wymiary:

- dostępność architektoniczną – tworzenie przestrzeni wolnej od barier i umożliwiającej samodzielne korzystanie z infrastruktury Uczelni;
- dostępność cyfrową – zapewnianie dostępności stron internetowych, dokumentów, platform i narzędzi cyfrowych;
- dostępność informacyjno-komunikacyjną – zapewnianie możliwości uzyskania informacji i komunikowania się z Uczelnią z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb odbiorców.

Powołanie Zespołu jest kolejnym krokiem w kierunku systemowego zarządzania dostępnością w UJD i wpisuje się w szersze działania Uniwersytetu związane z budowaniem dostępnego, włączającego środowiska akademickiego. Jest także ważnym elementem przechodzenia od działań punktowych do trwałych rozwiązań organizacyjnych, obejmujących całą społeczność akademicką.

Standardy Ochrony Małoletnich

W 2024 r. UJD wprowadził Standardy Ochrony Małoletnich zarządzeniem R021.1.77.2024 z 29 sierpnia 2024 r. Ich celem jest m.in.:

- ochrona godności osób małoletnich;
- poszanowanie ich praw;
- zapewnienie bezpieczeństwa;
- stworzenie środowiska wolnego od zagrożeń;
- dostosowanie warunków do indywidualnych potrzeb.

**DOBROSTAN SPOŁECZNOŚCI AKADEMICKIEJ
JAKO ELEMENT SPOŁECZNEJ
ODPOWIEDZIALNOŚCI UJD**

Dbłość o dobrostan społeczności akademickiej obejmuje nie tylko wsparcie psychologiczne i społeczne, ale również promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia. UJD podejmuje działania, które tworzą studentom i pracownikom możliwości aktywnego spędzania czasu, rozwijania zainteresowań sportowych oraz budowania relacji poprzez wspólną aktywność fizyczną.

SPORT, ZDROWIE I DOBROSTAN SPOŁECZNOŚCI AKADEMICKIEJ

Sport i rekreacja stanowią ważny element profilaktyki zdrowotnej, integracji społeczności akademickiej oraz budowania dobrostanu fizycznego i psychicznego. Udział w zajęciach sportowych, wydarzeniach rekreacyjnych czy inicjatywach promujących aktywność fizyczną sprzyja również tworzeniu więzi i poczucia przynależności do wspólnoty Uczelni.

Studium Wychowania Fizycznego i Sportu – główna jednostka

Za organizację obszaru aktywności fizycznej odpowiada Studium Wychowania Fizycznego i Sportu (SWFiS). Jego działalność obejmuje:

- realizację zajęć wychowania fizycznego;
- działalność dydaktyczną;
- rozwój sportu akademickiego;
- organizację wydarzeń sportowych;
- aktywizację studentów;
- współpracę ze środowiskiem lokalnym.

W praktyce SWFiS działa więc na dwóch poziomach:

SPORT JAKO EDUKACJA

→ zajęcia WF, rozwój sprawności, wiedzy i kompetencji związanych ze zdrowym stylem życia

SPORT JAKO MISJA SPOŁECZNA

→ aktywizacja studentów, pracowników, młodzieży i mieszkańców regionu.

VII Maraton Fitness – rok 2025

Szczególnie wartościowe są inicjatywy, które łączą aktywność fizyczną z integracją i wspólnym uczestnictwem studentów oraz pracowników Uczelni. Przykładem takiego działania jest VII Maraton Fitness, zorganizowany 28 listopada 2025 r. przez Studium Wychowania Fizycznego i Sportu w hali Akademickiego Centrum Sportowego UJD. W wydarzeniu uczestniczyło ponad 300 osób, w tym:

- studenci UJD,
- pracownicy UJD,
- młodzież szkół średnich.

Uczestnicy mogli korzystać z przygotowanych przez instruktorów i trenerów programów treningowych. Nie był to wyłącznie turniej sportowy.

Wydarzenia sportowe UJD wychodzą poza samą społeczność akademicką. Podczas wcześniejszej edycji Maratonu Fitness uczestniczyło około 250 osób, w tym ponad 170 maturzystów z częstochowskich szkół średnich. UJD wskazywał wprost, że celem wydarzenia była popularyzacja aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia. W przypadku VII edycji w 2025 r. było już ponad 300 uczestników.

Fitness dla pracowników oświaty – rok 2024, 2025, 2026

Działalność Studium Wychowania Fizycznego i Sportu UJD wykracza poza potrzeby własnej społeczności akademickiej. Przykładem wykorzystania potencjału Uczelni na rzecz środowiska lokalnego są organizowane zajęcia fitness skierowane do pracowników oświaty. W 2024 r. oferta obejmowała zajęcia prowadzone przez kadrę UJD w profesjonalnie wyposażonej sali fitness Akademickiego Centrum Sportowego, a inicjatywa była kontynuowana również w kolejnych latach. UJD udostępnia swoje kompetencje, infrastrukturę sportową i potencjał kadry osobom spoza społeczności akademickiej. Uniwersytet staje się w ten sposób aktywnym uczestnikiem działań na rzecz zdrowia i dobrostanu mieszkańców regionu, a jego infrastruktura służy nie tylko realizacji zadań dydaktycznych, ale również budowaniu zdrowego i aktywnego środowiska lokalnego.

Organizacja zajęć fitness dla pracowników oświaty służy przede wszystkim:

- promowaniu aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia,
- wspieraniu dobrostanu fizycznego i psychicznego osób pracujących w sektorze oświaty,
- przeciwdziałaniu skutkom siedzącego i obciążającego trybu pracy,
- tworzeniu możliwości regularnej aktywności ruchowej pod opieką wykwalifikowanej kadry,
- wykorzystaniu infrastruktury i wiedzy UJD na rzecz lokalnej społeczności,
- budowaniu relacji pomiędzy Uczelnią a środowiskiem oświatowym,
- wzmacnianiu roli UJD jako partnera społecznego i promotora zdrowia.

STUDENCI NA RZECZ SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI UNIWERSYTETU

Społeczna Odpowiedzialność Uczelni realizowana jest nie tylko poprzez działania władz, pracowników i jednostek organizacyjnych UJD. Jej ważnymi współtwórcami są również studenci i doktoranci, którzy poprzez swoją aktywność angażują się w życie społeczne Uczelni oraz odpowiadają na potrzeby lokalnej społeczności. Aktywność studentów obejmuje m.in. wolontariat, działania pomocowe, inicjatywy edukacyjne i kulturalne, wsparcie dzieci i seniorów, działania na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz inicjatywy związane ze zdrowiem i dobrostanem. Dzięki temu proces kształcenia wykracza poza zdobywanie wiedzy i kompetencji zawodowych – staje się również przestrzenią kształtowania odpowiedzialności społecznej, empatii, solidarności i postaw obywatelskich.

„Portret Niewidzialnych” – osoby w kryzysie bezdomności

Studenci UJD wykorzystują działania artystyczne i edukacyjne jako narzędzie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i budowania wrażliwości mieszkańców na problemy osób w kryzysie bezdomności.

Zrealizowali projekt „Portret Niewidzialnych”, którego celem było zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej problemu bezdomności.

W ramach projektu studenci:

- organizowali warsztaty edukacyjne,
- podejmowali temat wykluczenia społecznego,
- stworzyli mural w przestrzeni miejskiej,
- wykorzystywali sztukę jako narzędzie budowania społecznej wrażliwości.

Celem było zmniejszenie dystansu pomiędzy osobami w kryzysie bezdomności a resztą społeczeństwa oraz kształtowanie postaw obywatelskich.

Studenci dla innych

Studenci zrzeszeni w Kole Naukowym Studentów Pracy Socjalnej zorganizowali akcję pomocy osobom w kryzysie bezdomności w ramach akcji Świąteczna zbiórka

Zbierano:

- odzież,
- artykuły higieniczne.

Dary zostały przekazane potrzebującym za pośrednictwem Fundacji Świętego Barnaby w Częstochowie.

Ale ważniejsze jest to, że akcja nie ograniczyła się do zbiórki.

Studenci uczestniczyli również w:

- działaniach streetworkingowych
- czyli docierali bezpośrednio do osób doświadczających bezdomności w ich środowisku.

Przygotowali także kartki świąteczne, traktując je jako narzędzie budowania relacji i pokazania osobom wykluczonym, że są zauważane.

„Mikołajowe Pomaganie” – studenci dla dzieci

Studenckie Naukowe Koło Terapeutów zorganizowało zbiórkę darów dla podopiecznych Stowarzyszenia Pielęgniarsko-Opiekuńczego „Z Ufnością w Trzecie Tysiąclecie”. Stowarzyszenie zapewnia opiekę dzieciom, które po hospitalizacji nie mogą wrócić do środowiska rodzinnego. Studenci organizowali zbiórki również w poprzednich latach, a współpraca obejmuje także:

- wolontariat,
- praktyki,
- działania pomocowe.

Nagrody dla studentów za działalność społeczną

Ważnym przykładem doceniania społecznego zaangażowania studentów UJD jest ich udział w XIX Gali Wolontariatu, która odbyła się 8 grudnia 2025 r. w Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II w Częstochowie. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „AGAPE” i Fundację Ku Pełni Życia, w partnerstwie ze Śląskim Forum Organizacji Pozarządowych „KAFOS”. Podczas gali wyróżniono dwie studentki IV roku psychologii UJD w kategorii „Wolontariat Młodzieżowy do 25 r.ż.”. UJD odnotował ich wyróżnienie jako przykład zaangażowania młodych osób w działania społeczne. Znaczenie tego wydarzenia wykracza poza samą nagrodę. Wolontariat pozwala studentom wykorzystywać rozwijane podczas studiów kompetencje w realnych działaniach na rzecz innych osób, a jednocześnie kształtuje odpowiedzialność, empatię, umiejętność współpracy i aktywność obywatelską.

BADANIA NAUKOWE UJD NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Badania naukowe prowadzone w UJD stanowią ważny element realizacji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni. Ich znaczenie wykracza poza rozwój poszczególnych dyscyplin naukowych – podejmowane projekty i inicjatywy badawcze odpowiadają również na współczesne wyzwania społeczne, środowiskowe, gospodarcze i zdrowotne. UJD wykorzystuje potencjał swoich zespołów badawczych do poszukiwania rozwiązań wspierających zrównoważony rozwój, ochronę środowiska, zdrowie i jakość życia, dostępność, edukację oraz rozwój lokalny i regionalny. W ten sposób nauka staje się narzędziem nie tylko poznawania rzeczywistości, ale także odpowiadania na potrzeby społeczeństwa i budowania rozwiązań służących przyszłym pokoleniom.

ŻYWNOŚĆ I ŻYWIENIE

Obszar żywności i żywienia stanowi ważny element działań UJD związanych ze zdrowiem, jakością życia oraz zrównoważonym rozwojem. Podejmowane w tym zakresie badania i inicjatywy łączą wiedzę naukową z praktycznymi aspektami zdrowego odżywiania, profilaktyki zdrowotnej oraz kształtowania prawidłowych nawyków żywieniowych. Znaczenie tego obszaru wykracza poza indywidualne wybory żywieniowe – obejmuje również bezpieczeństwo żywności, edukację zdrowotną, odpowiedzialną konsumpcję oraz poszukiwanie rozwiązań odpowiadających na współczesne wyzwania zdrowotne i środowiskowe.

NUTRITECH – innowacyjne produkty wegańskie

Projekt realizowany w ramach programu NUTRITECH koncentruje się na opracowaniu innowacyjnych wegańskich produktów typu instant z wykorzystaniem alternatywnych emulgatorów, białek roślinnych oraz składników błonnikowych o właściwościach prebiotycznych. Przedsięwzięcie łączy potencjał naukowy UJD ze współpracą z sektorem gospodarczym, wpisując się w działania na rzecz zdrowego, innowacyjnego i bardziej zrównoważonego żywienia

Badania dotyczą m.in.:

- alternatywnych białek roślinnych;
- wykorzystania produktów ubocznych przemysłu spożywczego;
- błonnika;
- prebiotyków;
- nowych produktów żywnościowych;
- żywienia osób nietolerujących białek mlecznych.

Badania mikrobioty i żywienia dzieci

Jednym z ważnych kierunków badań UJD w obszarze żywności, żywienia i zdrowia są badania nad mikroorganizmami jelitowymi dzieci z nadwagą i otyłością. Naukowcy analizują możliwość wpływania na skład i aktywność mikrobioty poprzez zastosowanie dekstryn otrzymywanych ze skrobi ziemniaczanej i kukurydzianej, które mogą pełnić funkcję składników o działaniu prebiotycznym. Z perspektywy Społecznej Odpowiedzialności Uczelni szczególne znaczenie ma zdrowotny i profilaktyczny wymiar tych badań. Poszukiwanie sposobów wspierania prawidłowego żywienia dzieci oraz lepszego rozumienia czynników związanych z nadwagą i otyłością może w przyszłości przyczyniać się do rozwijania skuteczniejszych działań z zakresu profilaktyki żywieniowej i zdrowia dzieci.

„POMOST” – zrównoważony system ochrony żywności

Od 2026 r. Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie uczestniczy w projekcie „Opracowanie i wdrożenie zrównoważonego modelu systemowej ochrony żywności w Polsce” (POMOST), realizowanym w ramach programu GOSPOSTRATEG XII Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Projekt jest realizowany w ramach konsorcjum, którego liderem jest Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, a partnerami są Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Federacja Polskich Banków Żywności oraz UJD. Udział UJD w projekcie wpisuje się w działania Uniwersytetu na rzecz zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwa żywnościowego i odpowiedzialnego wykorzystania zasobów. Szczególne znaczenie ma połączenie potencjału naukowego Uczelni działalnością instytucji publicznych i organizacji społecznych. Projekt stanowi przykład współpracy międzysektorowej, w której wiedza naukowa jest wykorzystywana do opracowywania rozwiązań odpowiadających na istotne wyzwania społeczne i środowiskowe.

ZDROWIE

Zdrowie i jakość życia stanowią jeden z istotnych obszarów działalności badawczej Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie. Prowadzone na UJD badania łączą rozwój nauki z poszukiwaniem praktycznych rozwiązań służących profilaktyce chorób, poprawie diagnostyki, zdrowemu stylowi życia oraz lepszemu funkcjonowaniu człowieka na różnych etapach życia. Szczególne znaczenie ma interdyscyplinarne podejście, łączące nauki o zdrowiu, nauki medyczne, biologiczne, psychologiczne i społeczne.

Centrum Badania Metabolizmu Człowieka i Profilaktyki Chorób Metabolicznych

Jednym z najważniejszych przedsięwzięć badawczo-infrastrukturalnych UJD w obszarze zdrowia w latach 2024–2026 jest Centrum Badania Metabolizmu Człowieka i Profilaktyki Chorób Metabolicznych (CBMCzIPChM). Projekt realizowany jest w okresie od 1 października 2024 r. do 30 września 2026 r. Jego wartość wynosi 8 389 815,23 zł, w tym 6 892 414,93 zł dofinansowania ze środków Unii Europejskiej.

Działalność Centrum koncentruje się na badaniach dotyczących metabolizmu człowieka i profilaktyki chorób metabolicznych, z uwzględnieniem m.in. mikrobioty przewodu pokarmowego, diagnostyki, metabolomu, metagenomu oraz niedoborów składników pokarmowych. Ważnym obszarem są również badania dotyczące zdrowego stylu życia i aktywnego starzenia się.

Nowe technologie w diagnostyce medycznej

Kolejnym ważnym obszarem działalności badawczej UJD na rzecz zdrowia i jakości życia jest rozwój nowoczesnych technologii wykorzystywanych w diagnostyce medycznej. Przykładem jest projekt „Budowa Laboratorium zastosowań sztucznej inteligencji w diagnostyce obrazowej”, realizowany na Wydziale Nauk Ścisłych, Przyrodniczych i Technicznych w okresie od 2 września 2024 r. do 30 listopada 2026 r. Całkowita wartość projektu wynosi 7 916 263,61 zł, w tym 6 581 383,88 zł dofinansowania ze środków Unii Europejskiej. Celem projektu jest utworzenie specjalistycznego laboratorium umożliwiającego prowadzenie badań nad zastosowaniem sztucznej inteligencji w diagnostyce obrazowej. W ramach inwestycji zaplanowano m.in. adaptację pomieszczeń oraz wyposażenie ich w medyczny tomograf komputerowy, wysokowydajną infrastrukturę komputerową do prac nad algorytmami AI, stanowisko do naświetleń rentgenowskich i badań radioluminescencji, czytnik termoluminescencyjny oraz stanowisko spektrometrii gamma.

KLIMAT, ŚRODOWISKO I OCHRONA ZASOBÓW

Ochrona klimatu, środowiska i zasobów naturalnych stanowi ważny obszar społecznej odpowiedzialności UJD. Uczelnia łączy w tym zakresie działalność badawczą, rozwój innowacyjnych technologii, edukację oraz działania na rzecz zrównoważonego gospodarowania zasobami. Prowadzone badania dotyczą m.in. ograniczania emisji CO₂, wykorzystania biomasy, ochrony bioróżnorodności, jakości gleby i wody oraz opracowywania nowych materiałów wspierających ochronę środowiska.

Ujemna emisja CO₂ dzięki wykorzystaniu biomasy

Jednym z przykładów badań UJD odpowiadających na wyzwania związane z dekarbonizacją i zmianami klimatu jest projekt „Wieloskalowe badania nad spalaniem peletów z biomasy w pętli chemicznej dla osiągnięcia ujemnej emisji CO₂” (MsLimitCO₂). Projekt jest realizowany w latach 2024–2027 w konsorcjum Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie i Politechniki Częstochowskiej. Całkowita wartość projektu i dofinansowanie wynoszą 2 320 000 zł. Badania koncentrują się na wysokowydajnym spalaniu biomasy w technologii chemicznej pętli spalania (CLC), obejmując m.in. zwiększenie efektywności procesu spalania oraz wychwytywania CO₂. W ramach projektu opracowywany jest również innowacyjny reaktor do chemicznego spalania paliw stałych oraz nowe nośniki tlenu dostosowane do paliw z biomasy

Ocena wpływu nanocząstek na bioróżnorodność mikroorganizmów glebowych

W ramach mikrograntów UJD w 2025 r. finansowanie uzyskał projekt „Ocena wpływu dogłębowej aplikacji ZnO-NP. na bioróżnorodność mikroorganizmów glebowych w agroekosystemach popularnie uprawianych zbóż”, którego kierownikiem jest dr inż. Aneta Kowalska. Na realizację projektu przyznano 48 171,43 zł. Projekt został zakwalifikowany do finansowania w ramach Zadania Z3 „Mikrogranty”, realizowanego w programie „Regionalna Inicjatywa Doskonałości”.

Badania wpisują się w obszar ochrony środowiska i zrównoważonego rolnictwa, koncentrując się na bioróżnorodności mikroorganizmów glebowych oraz ocenie wpływu nanomateriałów na funkcjonowanie agroekosystemów. Tym samym projekt łączy rozwój nowoczesnych technologii materiałowych z potrzebą monitorowania ich potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Oczyszczanie wody i ścieków

W ramach mikrograntów UJD w 2025 r. finansowanie uzyskał projekt „Selenofosforowe pochodne MWCNT jako adsorbenty metali toksycznych w systemach oczyszczania wody/ścieków”, którego kierownikiem jest dr Sandra Żarska. Na realizację projektu przyznano 50 000 zł. Projekt znalazł się wśród sześciu wniosków skierowanych do finansowania w naborze I/2025 w ramach Zadania Z3 „Mikrogranty”.

Badania koncentrują się na opracowaniu nowoczesnych materiałów adsorpcyjnych, które mogą być wykorzystywane w procesach usuwania toksycznych metali z wody i ścieków. Projekt łączy zatem rozwój nauk chemicznych i materiałowych z poszukiwaniem rozwiązań służących ochronie zasobów wodnych i ograniczaniu zanieczyszczenia środowiska.

INKLUZYWNOŚĆ – EDUKACJA PRAWNA SPOŁECZEŃSTWA

Edukacja prawna jako instrument podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa

Budowanie świadomego, aktywnego i odpowiedzialnego społeczeństwa wymaga zapewnienia dostępu do rzetelnej wiedzy o prawach i obowiązkach obywatelskich. W tym obszarze UJD realizuje działania łączące działalność naukową z praktycznym upowszechnianiem wiedzy prawnej i wzmacnianiem kompetencji obywatelskich. Projekt „Edukacja prawna jako instrument podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa”, realizowany w ramach programu „Nauka dla Społeczeństwa II” w latach 2023–2026, a jego wartość wynosi 682 000 zł. Projekt koncentruje się na rozwijaniu i upowszechnianiu edukacji prawnej oraz zwiększaniu świadomości społecznej w zakresie funkcjonowania prawa.

UJD – NAUKA, EDUKACJA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ WOBEC SPOŁECZEŃSTWA

PODSUMOWANIE

Społeczna odpowiedzialność Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie jest realizowana jako integralna część misji Uczelni – poprzez naukę, dydaktykę, współpracę z otoczeniem oraz działania na rzecz jakości życia społeczności lokalnej i akademickiej. W latach 2024–2026 UJD rozwijał działania odpowiadające na najważniejsze wyzwania społeczne, środowiskowe, zdrowotne i edukacyjne, łącząc potencjał naukowy z praktycznymi potrzebami regionu. Istotnym filarem SOU są badania prowadzone na rzecz społeczeństwa i zrównoważonego rozwoju. Obejmują one m.in. zdrowie i profilaktykę chorób metabolicznych, wykorzystanie sztucznej inteligencji w diagnostyce obrazowej, nowe technologie energetyczne, ograniczanie emisji CO₂, ochronę bioróżnorodności, jakość gleby i wody oraz rozwój materiałów służących ochronie środowiska. Ważnym kierunkiem jest również edukacja prawna, ochrona praw człowieka i wzmacnianie świadomości obywatelskiej. Projekty te pokazują, że działalność badawcza UJD jest powiązana z potrzebami społecznymi, zdrowotnymi i środowiskowymi oraz wpisuje się w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ. Drugim ważnym wymiarem odpowiedzialności Uczelni jest dostępność, równe traktowanie i przeciwdziałanie wykluczeniu. UJD rozwija rozwiązania w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjnej, wspiera osoby ze szczególnymi potrzebami oraz rozwija kompetencje kadry w zakresie projektowania uniwersalnego. Istotne miejsce zajmują również działania na rzecz równości kobiet i mężczyzn, przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi, ochrony małoletnich oraz budowania bezpiecznego środowiska studiowania i pracy. Uczelnia rozwija także współpracę międzynarodową, m.in. w ramach Europejskiego Uniwersytetu COLOURS, którego wartości obejmują otwartość, różnorodność, inkluzję i zrównoważony rozwój. SOU obejmuje również troskę o zdrowie fizyczne i psychiczne studentów, pracowników oraz mieszkańców regionu. Działania UJD łączą badania naukowe, edukację zdrowotną, wsparcie psychologiczne, aktywność fizyczną i sport akademicki. Ważnym elementem jest także rozwijanie infrastruktury oraz warunków sprzyjających bezpiecznemu i dostępnemu funkcjonowaniu całej społeczności akademickiej.

Odpowiedzialność UJD widoczna jest także w działalności kulturalnej, wolontariacie i zaangażowaniu społecznym studentów i pracowników. Projekty artystyczne, współpraca z instytucjami kultury, działania na rzecz osób w kryzysie bezdomności, seniorów, dzieci i rodzin, pomoc osobom z doświadczeniem migracji i uchodźstwa oraz aktywność wolontariacka pokazują praktyczny wymiar akademickiej solidarności.

Raport pokazuje zatem UJD jako uczelnię, która łączy trzy podstawowe wymiary swojej misji: naukę dla społeczeństwa, edukację dla społeczeństwa i odpowiedzialność wobec społeczeństwa. Badania odpowiadają na wyzwania zdrowotne, technologiczne i środowiskowe, dydaktyka rozwija kompetencje potrzebne do funkcjonowania w zmieniającym się świecie, a działania społeczne, kulturalne, prozdrowotne, ekologiczne i inkluzyjne wzmacniają więzi Uczelni z mieszkańcami Częstochowy i regionu. W tym ujęciu społeczna odpowiedzialność UJD nie jest pojedynczym projektem, lecz spójnym sposobem działania Uniwersytetu jako instytucji otwartej, dostępnej, zaangażowanej i współodpowiedzialnej za rozwój swojego otoczenia.

- Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie (2025). Uchwała Nr 20.2025 Senatu Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie z dnia 26 marca 2025 r. zmieniająca Uchwałę Nr 149.2022 z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia strategii Uniwersytetu.
- Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie (2023). Plan Równości Płci w Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza w Częstochowie, wprowadzony Zarządzeniem Rektora Nr R021.1.42.2023 z dnia 5 kwietnia 2023 r.
- Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie (2024). Zarządzenie wewnętrzne Nr R021.1.91.2024 Rektora Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie z dnia 27 września 2024 r. w sprawie powołania Uczelnianego Koordynatora do spraw dostępności i Uczelnianego Zespołu do spraw dostępności.
- Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie (2024). Zarządzenie wewnętrzne Nr R021.1.77.2024 Rektora UJD w sprawie Standardów Ochrony Małoletnich.
- Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie (2024). Sprawozdanie z funkcjonowania Uczelni za rok 2024. Biuletyn Informacji Publicznej UJD.
- Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie – strona główna i serwis informacyjny. UJD
- Biuletyn Informacji Publicznej Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie. BIP UJD
- Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie – Wydział Nauk Ścisłych, Przyrodniczych i Technicznych. WNŚPiT UJD
- Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie – Wydział Prawa i Ekonomii. WPiE UJD

Dziękujemy !!!